

- Brønshøj-Husum Avis - <http://bha.dk> -

Skandalerenovering i Tingbjerg

Posted By *Randi Salzwedell* On 22. november 2016 @ 10:48 In Kommunal,Nyheder | [1 Comment](#)

Fotos: Kaj Bonne

De er slidte. Nerverne hænger i laser. Flere er blevet meldt syge af stress.

I en af lejlighederne ligger en kvinde syg med en livstruende cancer, mens det støver, larmer om ørerne på hende. Et andet sted i Vingegavl i Tingbjerg har en ung kvinde fået PTSD, og har måttet udsætte sin uddannelse, da hun ikke kan koncentrere sig om studierne.

Der render håndværkere ind og ud hos beboerne, og der er ingen varsling på, når der bliver lukket for eksempelvis vandet. Der bliver i det hele ikke taget hensyn til, at de fleste beboere stadigvæk bor i lejlighederne, mens renoveringen står på. Beboerne i fsb's lejligheder føler, at de slet ikke bliver set, hørt eller respekteret som mennesker.

De, der har haft ressourcer har råbt op. Få er blevet tilbudt genhusning, mens andre må bo tilbage i noget, der minder om en krigszone.

Det startede ellers som den gode historie om en helhedsplan for Tingbjerg, hvor en halv milliard kroner skulle forbedre boligerne, gøre dem tidssvarende og forbedre indeklimaet. I fsb drejer det sig om fire blokke på omkring 100 lejligheder.

-Det er åbenbart op til bygherren fsb at vurdere, om beboerne skal genhuses. De vurderer, hvorvidt beboerne kan tåle at bo under både fysiske og mentalt usunde forhold uden at have kvalifikationer til at kunne træffe sådanne beslutninger, mener Lone Martin, der er en af de beboere, der har taget kampen op på egne og ressourcetsvage beboeres vegne.

Lige nu er man i gang med at skimmelsanere i lejlighederne.

-De udsætter lejerne for livsfare ved ikke at afskærme arbejdsområdet fra resten af lejligheden. Under saneringen bor lejerne i lejlighederne, og bliver derved udsat for skimmelsporer. For nyligt blev en kvinde til fire små børn genoplivet af Falck, da hun fik hjertestop. Hun bor i en af de lejligheder, som er under renovering. Hun har flere gange været til lægen, som har sagt, at hun er syg på grund af skimmelsvampen i lejligheden.

Hun er efterfølgende røget ud og ind af hospitalet, for igen at vende tilbage til en lejlighed, som hun ikke kan tåle at opholde sig i. Men familien er ikke blevet genhuset. Efterfølgende er kvindens mand gået ned på ejendomskontoret, hvor han åbenbart skulle have truet fsb

til at finde en anden bolig. Det blev selvfølgelig ikke vel modtaget, men man må jo kunne forstå, at manden handler i desperation. Skal der virkelig lig på bordet, før vi bliver taget alvorligt, siger Lone Martin, hvis familie også er kørt ned til sokkeholderne.

Fredløse og manglende varsling

Mange beboere føler sig fredløse i deres egne hjem. De ved aldrig hvornår en håndværker lukker sig ind, eller hvornår vandet bliver lukket. Der bliver ikke varslet.

Lone Martin, Marie Andersen og Aggie Andersen, der blot er nogle af de mange beboere, der føler sig ramt af bygherren fsb og byggeledelsen Rambølls manglende imødekommenhed over beboerernes frustration.

Direktør Claus Olsen fra fsb sendte en varsling ud i februar om, at man fra den 16. maj gik i gang med renoveringen af blandt andre Lone og Aggies lejligheder i Vingegavl. Den gjaldt i 18 uger. Det er i alt blevet varslet at renoveringen skulle tage 24 uger og være færdig sidst i oktober. Mange af tingene bliver ikke lavet kontinuerligt. Der er lange pauser, hvor der ingenting sker og tingene står hverken helt eller halvt færdige. I almenlejelovens kapitel 7 siges det i § 34: Ethvert arbejde, der iværksættes af udlejeren skal udføres uden afbrydelse og med den størst mulige hensynstagen til lejereren. Udlejeren skal straks foretage efterreparationer.

-Denne paragraf er på ingen måde overholdt. I realiteten skal vi varsles tre måneder før de går i gang igen, den varsel har vi jo ikke fået, så i realiteten er vi er i vores gode ret til at nægte dem adgang nu. Det ville være skønt med tre måneders ro hen over julen. Men der er selvfølgelig flere, der nu bare ønsker at få det hele overstået, hvis vi da overlever så længe, fastslår Lone, der er både psykisk og fysisk dårlig af de ting, som hun er blevet budt som lejer.

Kummerlige forhold

Lones hjem er rodet og beskidt, noget som hun i forvejen har det svært med. Pludselig dukker der en håndværker op, og beder hende om at flytte alt ud af badeværelset, fordi der skal lige bores hul til nogle flere rør. For blot en uge siden fik hun at vide, at hun igen kunne bruge sit badeværelse og sætte sine ting tilbage.

-Det er så frustrerende. Det er jo som sådan ikke håndværkernes skyld. Mange af dem er udlændinge og forstår ikke noget, de gør, hvad de bliver beordret til af byggeledelsen Rambøll, siger Lone Martin.

Inde i stuen har Lone og hendes to børn indrettet et lille hjørne med en sofa, som agerer både soveværelse, og spisestue. Resten af stuen er brugt til opmagasinering af resten af boligen. Sådan har de levet siden maj måned, hvor de fik at vide, at alle deres ting skulle pakkes sammen, så håndværkerne kunne komme til i alle værelser, køkken og bad. Nu kan de se frem til at skulle fejre jul i rodet og støvet. Køkkenet er efter en måned så nogenlunde færdig. Lone og de andre beboere fik at vide, at de skulle være uden køkken

en uge, og de fik i mellemtiden tilbud om at betale det depositum på en nødkogeplade. Opvasken skulle foregå i håndvasken i badeværelset – lige op af toilettet.

Det var også her, man har skullet skære grøntsager og forberede maden. Lone og hendes familie har måtte leve af fastfood i en måned – hvilket har været en dyr løsning. Det nye køkken er sat op af de billigste materialer. Den emhætten, som byggeledelsen har bestilt, er den forkerte model, så nu resulterer det i, at beboerne banker hovedet ind i emhætten og at man skal lave mad uden at kunne se, hvad der er i gryder og pander. Fsb vil ikke skifte den ud. Der er blevet mindre skabsplads og skabene er sat op – flere steder er de end ikke i vater.

-Vi fik at vide, at det ville tage en uge at sætte køkkenet op. Det tog en måned. Vi fik at vide, at vi kunne leje en kogeplade, fortæller Lone, der allerede nu kan se, at den lejlighed hun får nu slet ikke bliver den, som hun stemte for, da renoveringen blev vedtaget. Vi har fået at vide, at vi selv skal afholde de udgifter, der er forbundet med at male karme og vægge, selvom det er håndværkerne der har ramponeret dem, siger Lone, der som Marie og Aggie er ved at nå smertegrænsen.

Asbest i "Kællingegaden"

På gaden kommer der en vvs-mand fra Bravida gående. Han påpeger over for Brønshøj-Husum Avis at, vi ikke skal tage alt det vi hører og ser, for gode varer: " Det er nogle frygtelige hysteriske sarte damer, der bor i opgangen. De er ikke rigtig kloge", mener han.

-Ja, jeg har hørt, håndværkerne sige: "Nu skal vi over i kællingegaden". Det er jo helt respektløst. Jeg tror ikke, der er mange, der har kunnet tåle det, vi har været igennem, siger Lone Martin, der sammen med sin overbo Aggie også oplevede, at der blev pillet asbest ned uden beboernes viden.

I juni måned går det op for flere beboere, at der bliver fjernet asbest i lejlighederne uden deres vidende. Lone Martin gør fsb og direktør Claus Olsen opmærksomhed på, at der blev fjernet asbest. Det blev benægtet og processen blev forsøgt skjult, men ikke desto mindre havde beboerne levet med asbestsanering, der blev udført, uden man har fulgt sikkerhedsreglerne.

-Da jeg konfronterede dem med asbest, spurgte håndværkerne, om jeg var allergisk over for asbest? Sig mig lige, hvem der ikke er det, siger Aggie, der heldigvis fik taget nogle billeder af poser med asbest og af håndværkere, der var i sikkerhedsudstyr, siger Aggie.

Der skulle også asbestsaneres der, hvor Lone og Aggie bor, men det nægtede de to kvinder. Hele Stengavl og de to blokke på Tingbjerg Ås, samt en del af Vingegavl, havde allerede fået asbestsaneret. Det var først efter at Lone og Aggie klagede, at der blev taget geltape-prøver i hver lejlighed. Men på dette tidspunkt havde beboerne i Stengavl og Tingbjerg Ås, og noget af Vingegavl, uvidende boet i deres lejligheder. Der er altså nogle

lejere der har boet i deres lejligheder i op til en måned før der overhovedet blev taget en prøve, hvoraf der var kendskab til at to af dem var positive for asbestfibre.

Entreprenøren blev meldt til Arbejdstilsynet, der dukkede op, hvorpå byggeledelsen og bygherren fik et straks påbud om at bruge afskærmning. Der blev taget prøver, men det var først efter klagerne var begyndt. Beboerne levede reelt i boligen, mens håndværkere arbejdede med asbesten.

– Først efter der blev afholdt informationsmøde efter skaden var sket, indrømmede byggeledelsen og bygherre, at de var bekendt med både de manglende informationer og de forhold, som arbejdet var blevet udført under. På mødet udtalte bygherren endda, at hvis en af beboerne ikke havde opdaget posen med asbestaffald, så havde vi kunnet gennemføre saneringen uden, at nogen havde opdaget noget. Vi fik aldrig noget at vide om asbesten inden, vi sagde ja til renoveringen. Jeg mener, at afgørelsen om renoveringen er ugyldig, da der blev tilbageholdt væsentlige oplysninger. Fx fremgik ordet 'asbest' ikke i noget af oplysningsmaterialet, og der blev heller ikke informeret om det på oplysningsmøder op til valget. Derfor vidste vi ikke, hvad det indebar, hvis man stemte ja, da vi jo aldrig fik at vide at vi skulle bo her, mens der blev fjernet asbest.

Det skal også nævnes, at Claus Olsen (fsb) sagde til os, at hvis vi ikke stemte for renoveringen nu, så ville den under alle omstændigheder komme, men vores husleje ville stige mere, da vi så skulle gennemføre renoveringen uden hjem fra Landsbyggefonden og Københavns Kommune. Derfor mener jeg, at valget var ugyldigt, da vi tog valget på uoplyst grundlag, pga. tilbageholdte oplysninger, og en trussel om en højere husleje, fastslår Lone, der er rystet over det menneskesyn som fsb udviser, siger Lone. Hun har forsøgt både at råbe politikere, bygherre og byggeledelsen Rambøll op – uden held.

Hvem vil hjælpe os?

Der har ikke været meget forståelse at hente. Flere af beboerne har forsøgt at råbe politikerne op. Lone har sågar været i Folketinget, hvor hun bare har fået stukket nogle paragraffer i hånden. Lone, Aggie og Marie føler sig behandlet som andenrangsborgere uden rettigheder. Kun Louise Høyer arkitekt for Teknik- og Miljøforvaltningen, som har tilsynspligt med renoveringen, har været ude at se, hvordan beboerne mistrives.

-Selv hun måtte gå på gaden og tale med os, fordi hun fik et hosteanfald pga. af støvet, tilføjer Lone.

Brønshøj-Husum Avis har blandt andre kontaktet borgmester for Teknik- og miljøforvaltningen Morten Kabell, for at få ham til at tage ud og kigge på forholdene. Indtil videre er hans kommentar:

-Jeg er meget rystet over beboernes beskrivelse af de forhold, som de lever under i forbindelse med renoveringen. Det er selvfølgelig uacceptabelt, og hvis det stod til mig,

skulle de selvfølgelig tilbydes genhusning. Jeg ved at min forvaltning løbende har været i dialog med beboerne og sørget for, at der er blevet taget hånd om de problemer, hvor vi har en rolle at spille som myndighed. Det gælder blandt andet problemet med den mangelfulde håndtering af asbest. Jeg vil nu bede min forvaltning om at se på forholdene endnu engang og sikre sig, at de regler, hvor vi er myndighed, bliver overholdt. Samtidig vil jeg bede min forvaltning om at tage sagen op med fsb igen for at se, om ikke vi kan påvirke dem til at genoverveje spørgsmålet om genhusning, mens renoveringen står på, siger han.

Også direktør Claus Olesen fra fsb blev også forelagt problemerne. Han har været svær at få i tale for beboerne, men til Brønshøj-Husum Avis siger han følgende:

-Ja, jeg har været i en del af de lejligheder, der er under renovering og er fuldt ud klar over at der for en række beboeres vedkommende har været tale om en yderst belastende situation. Især i de boliger hvor der afdækkes større forekomst af skimmelsvamp end forventet. Den daglige ledelse af byggeriet, og dermed også den daglige kontakt med beboerne, varetages af den byggeledelse (Rambøll), fsb har indgået aftale med.

Derfor er der indtil nu taget den beslutning at alle, der har anmodet om at blive genhuset, er blevet tilbudt enten en midlertidig bolig i Tingbjerg eller midlertidig ophold i pavillon byen. Der er dog beboere, der er blevet tilbudt genhusning, der ikke har ønsket at tage imod dette tilbud.

Det er helt nye toner for Lone Martin, Marie Andersen og Aggie Andersen.

-Nu skal vi pludselig genhuses. Kommunen har godt været klar over det her, men der er nogen, der har sovet i timen. Det er ikke i orden, at vi skal være prøveklude for sådan et projekt. Vi vil kompenseres for den husleje vi har betalt og for tort og smerte. Denne situation var ikke, hvad vi sagde ja til, da renovationen skulle i gang, og nu er sagen meldt til politiet, fortæller Lone Martin.

